

A múlt szálaival az idő rokkáján a jövő szövete születik

(görög filozófusok mondása)

Az erdő csodálatos ékessége a finom szépségű pókháló. Csodálatos titkát ma sem ismerjük. Szépsége, valóságban – akár mesében, költészetben, filmen, fotón, a mikroszkóp csiszolt lencséi alatt egyaránt lenyűgöző.

Csak egy pillanat és az Erdészeti Lapok 2005. évi novemberi borítója máris elbűvöl ezzel a természeti csodával, különleges szövésű pókháló-fotójával. Ennek a vékonyka ezüsthonalnak sugaras, íves, körkörös kapcsolt pontjai a szépség és művészet világához tartozik, megfejthetetlen.

A selyemlepkék titkát pedig elődeink már felfedték, a selyemfonalat felgombolyították, több szálát egymáshoz fogva még alakították is a szálvastagságot az értékes selyemszövés, a textilipar érdekében.

A pókfajták hálókötése különböző. Hogyan is sző ez a hosszúlábú „bogárka”? Munkásságát, életét, mozgását kell

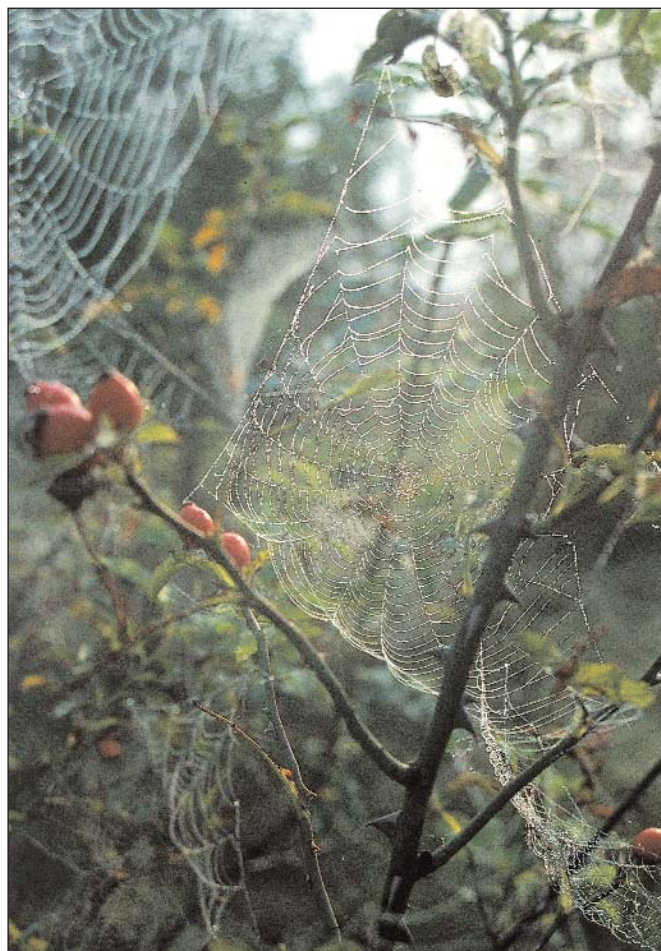
megfigyelni, gondolták a természettudósok. A mikroszkóp többszörös nagyítója alapján kitudt, hogy ez a fonál nem is egy szálból áll, hanem száz és száz még vékonyabb szálból csavarodik össze. A pók testen apró nyílások vannak, amelyekből folyik a *sajátos nedv*, és amely a *levegővel érintkezve* azonnal *fonállá alakul*. Miközben a pók hátsó lábain levő „*borgocskákkal*” a sok apró fonalkát *mozgás hatására* egyesíti, finom fonallá alakítva. A fonalkészítés az egyik titok, a másik titok a hálókészítés. Minden pókcsalád más-más hálót köt – Le Bon francia kémikus megfigyelési eredménye hatására azt a pókfajtát választotta, amelynek fonalát sikerült felgombolyítania. A gombolyított fonalból pedig harisnyát, kesztyűt kötöttek a legjobbközül harisnyakötő asz-szonnyal (úgy majd 200 éve, amikor még az asszonyok tudtak kötni!). Tehát a kötött anyag finom és tartós

volt. A pókfajta tenyésztése azonban nem járt sikerrel, nem ismétlődött meg a selyemhernyó elmélet, az ipar érdekében történő tenyésztés. A bűvölő pókháló csipkéje, lebegése, centrum-pontja, sugara, hajnali harmatcseppjeivel a *szövés szimbóluma* – a művészet világát, a matematika-geometria világát ékesíti, fejtörést okozva a kémia kutatási területének.

Így vagy úgy, kellő alázattal és csodálattal szemléljük a természet eme alkotását, melyet pókhálónak nevezünk. S hogy mi mindenre használták régen az emberek, megtudhatjuk – ha máshonnan nem – az Egri csillagokból. Gárdonyi, aki kevésbé köztudottan megszállott természetfigyelő volt, a regényben szereplő Bakocsi katoná sebesülését is pókhálónal „gyógyította”.

Pedroni Emma Anna
művészettörténész

fotók a szerző gyűjteményéből

Erdészeti Lapok 2005. nov. borító fotója

Paolo Veronese „Particolare dell'Industria” – Venezia